

ĂLEX NOVIALS • EVA PALOMAR

TUTANKHAMON

Copilul faraon și descoperirea mormântului său

Traducere: Laura Danilevici

Fascinat de faraoni

Presupun că vă întrebați cum am ajuns eu în Egipt, nu-i așa? M-am născut în anul 1873, într-un oraș mic, numit Swaffham, situat în nord-estul Angliei. Eram cel mai mic dintre cei unsprezece frați, iar tatăl nostru era artist. Nu aveam o stare de sănătate foarte bună, așa că nu am mers la școală, primind educație acasă. Deoarece am arătat că am talent la desen, tata m-a introdus în lumea artelor încă de când eram foarte mic.

AM AVUT ȘANSA de a vedea colecția de anticuități a Lordului William Amherst ca să-i pot desena piesele. Acest colecționar bogat avea o cameră plină cu statui prețioase ale zeilor egipteni, cu suluri de pergament* fantastice, precum și cu alte comori arheologice. Civilizația egipteană antică mi-a cucerit pe deplin imaginația!

* Piele (de oaie, de vițel etc.) prelucrată special pentru a se putea scrie pe ea, folosită în trecut în loc de hârtie. (n. red.)

1873. Anul nașterii mele

1883. Descoperirea artei Egiptului antic

1890. Plec în Egipt pentru a lucra ca desenator.

În sfârșit, în Egipt!

Am ajuns prima oară în Egipt la vârsta de 17 ani. Nu aveam deloc experiență; totuși, faimosul arheolog Percy Newberry m-a angajat ca desenator. Împreună cu echipa sa, făcea săpături la mormintele din cimitirul Beni Hassan. Acestea aveau niște picturi impresionante, care prezentau viața oamenilor obișnuiți din vremea faraonilor, iar eu trebuia să le copiez. Vă puteți imagina ce mult îmi plăcea munca pe care o făceam...

ÎN SFÂRȘIT, MI SE ÎNDEPLINISE

visul de a vedea pe viu toate acele minuni ale lumii antice! Un an mai târziu, am lucrat în orașul antic Amarna împreună cu un alt arheolog celebru, Flinders Petrie, iar mai apoi, cu Édouard Naville, în templul lui Hatshepsut* din Deir el-Bahari (lângă Teba). Cât de norocos eram, nu-i așa?

* Regină a Egiptului antic, fiica lui Tutmes I și căsătorită cu fratele ei vitreg, Tutmes al II-lea. După moartea soțului (1504 î.H.), își asumă regenta în numele moștenitorului, Tutmes al III-lea, până în 1482 î.H. (n. red.)

Învățând în fiecare zi...

Nu am studiat la universitate, dar aveam un spirit de observație dezvoltat și învățam foarte repede de la specialiștii care se aflau în jurul meu. În plus, eram un angajat neobosit și un fel de om bun la toate: puteam să rezolv aproape orice problemă folosindu-mă doar de propriile mâini! Ah, am învățat chiar și limba arabă ca să mă pot înțelege cu muncitorii egipteni.

CÂND AVEAM 25 DE ANI, am fost numit inspector-șef al Serviciului de Antichități din Egiptul de Sus. Ce funcție tare, nu-i așa? Au spus că munca mea fusese exemplară: am descoperit multe morminte și, de asemenea, am reușit să prind mulți jefuitori (de morminte) pentru a-i aduce în fața justiției.

1899. Lucrez pentru Serviciul de Antichități.

Lovitura mea norocoasă

În anul 1905, niște turiști europeni amețiți de băutura au încercat să intre în morminte fără să plătească. Paznicii i-au bătut zdravăn, dar turiștii au tot protestat. Credeau că au dreptate doar fiindcă erau europeni. Însă eu le-am ținut partea paznicilor egipteni. Nu am vrut să-mi cer scuze, iar în cele din urmă am renunțat la slujba mea.

AU URMAT TREI ANI GREI.

Trăiam din vânzarea desenelor și a acuarelelor mele, clienții fiindu-mi, de obicei, turiștii... Dar dorința mea tainică era să conduc niște săpături arheologice în Valea Regilor, locul unde fuseseră îngropați mulți faraoni. În anul 1907, l-am cunoscut pe Lordul Carnarvon, un nobil englez foarte bogat. A început să fie fascinat de antichități după ce a fost de câteva ori iarna în Egipt, pentru a se îngriji de sănătatea sa, după cum îi recomandase medicul. El avea să-mi fie mecena*!

1907. îl cunosc pe Lordul Carnarvon.

1922. Descopăr mormântul lui Tutankhamon.

* Persoană bogată care protejează literatura și artele. (n. rev.)

Cine a fost Tutankhamon?

În urmă cu exact 3.354 de ani, Tutankhamon era persoana cea mai importantă din Egipt: un copil de doar nouă ani, care era deja faraon, rege peste un imperiu mare. Domnia lui nu a fost nici foarte lungă, nici remarcabilă, dar mormântul său l-a transformat în cel mai faimos faraon din istorie.

S-A NĂSCUT ÎN TIMPUL REGATULUI NOU, o epocă în care Egiptul era un imperiu foarte puternic. Extraordnara splendoare a culturii sale ne arată acest lucru: existau niște opere de artă cu adevărat spectaculoase! Tutankhamon era fiul faraonului Akhenaton și al uneia dintre surorile lui. Astăzi, acest lucru poate părea curios, dar în acele timpuri regii obișnuiau să se căsătorească cu femei din familia lor. Mamei lui Tutankhamon îi vom spune Tânăra Doamnă, întrucât nu se cunoaște numele ei adevărat.

DOMNIA TĂTĂLUI lui Tutankhamon a fost o perioadă complicată. Se pare că brusc acesta s-a hotărât să schimbe religia țării. Astfel, le-a interzis egiptenilor să se închine mai multor zei în care credeau dintotdeauna și le-a impus să se roage doar lui Aton, personificarea discului solar. Vă puteți imagina că multor oameni nu le-a plăcut deloc acest lucru...

LA NAȘTERE, în jurul anului 1342 î.H., eroul nostru a fost numit Tutankhaton, care însemna „ imaginea vie a lui Aton”. Curând după aceea, tatăl său a murit; ca urmare, în jurul vârstei de 8-9 ani, fiul lui Akhenaton a fost urcat pe tron. Cum noul faraon era încă un copil, în realitate puterea era deținută de marele lui vizir Ay, care fusese și consilierul tatălui său, și de Horemheb, un general de armată foarte puternic.

TUTANKHAMON S-A CĂSĂTORIT IMEDIAT cu sora sa vitregă, pe nume Ankhesenamon*, care era cu câțiva ani mai mare decât el. Aceasta era fiica tatălui său și a soției lui principale, regina Nefertiti. La un an după căsătorie, noul faraon a revenit la cultul zeilor vechi, tradiționali, și și-a schimbat numele: întrucât acum Amon** era din nou zeul suprem, faraonul s-a numit Tutankhamon.

ÎNSĂ ADEVĂRUL ESTE CĂ ȘTIM FOARTE PUȚINE LUCRURI despre viața lui Tutankhamon. Tatăl lui a căzut în dizgrație și, de asemenea, multe documente din perioada domniei fiului său au fost distruse. Din puzzle însă lipsesc o serie de piese! Ceea ce știm în urma analizării mormintei sale este că Tutankhamon era foarte slab și suferea de o boală gravă: oasele i se dezintegrau cu ușurință. Avea o deviație la coloană, iar picioarele îi erau deformate, așa că pentru a se deplasa avea nevoie de un baston. De parcă toate acestea nu ar fi fost de ajuns, a contractat malarie tropicală, o infecție foarte periculoasă. A murit pe neașteptate, la vârsta de 19 ani. Ce viață scurtă!

AMENHOTEP AL III-LEA

Tiy(e)

Tânăra Doamnă

Akhenaton

Nefertiti

Tutankhamon

Ankhesenpaaton

Încă cinci fiice

* Se traduce prin „care trăiește pentru (zeul) Amon”. Numele ei inițial, la naștere, a fost Ankhesenpaaton. (n. red.)

** Zeul protector al orașului Teba, identificat la un moment dat cu zeul solar Ra, sub numele de Amon-Ra. (n. red.)

Cum se fabrica papirusul?

Procesul de fabricare a acestui material, din fibrele plantelor de papirus, era o muncă migăloasă și necesita mult timp. Nu este deloc de mirare că papirusurile erau atât de scumpe! Folșele obținute erau lipite una de alta și astfel se realizau

sulurile de papirus pe care se puteau scrie cărți întregi. Cu alte cuvinte, ca să citești, în loc să întorci paginile, trebuia să derulezi un papirus foarte lung. Recordul este deținut de Papirusul Harris, care măsoară 41 de metri!

1 Se îndepărta partea exterioră a tulpinii plantei de papirus, care este verde. Apoi, cu un cuțit se scobea partea interioară, de culoare albă. Din miezul papirusului se făceau niște fâșii lungi de 40 de centimetri, înguste și foarte fine.

2 Pe o suprafață dură și plană se puneau împreună câteva astfel de fâșii, toate îndreptate în aceeași direcție. Apoi chiar deasupra lor se așeza un alt strat, dar de data aceasta cu fâșiile orientate în direcția opusă (perpendiculară).

3 Peste ele se turna o substanță gelatinoasă, foarte diluată, extrasă din niște plante pe care nu le cunoaștem. Acest ingredient făcea ca cele două straturi de fâșii să se lipească între ele, formând o singură foaie.

4 Foaia astfel obținută era bătută cu un ciocan de lemn, apoi presată cu o greutate timp de câteva zile. Când fibrele se uscau, urma etapa de finisare: papirusul era lustruit cu o unealtă din lemn sau din fildes, și era gata pentru a fi scris!

